

Андрій Литвин

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ ДО ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЗВ'ЯЗКУ

Для забезпечення якості підготовки викладача вищої школи до формування інформаційної культури особистості майбутнього фахівця зв'язку, слід, як засвідчує аналіз сучасних досліджень [1–22], урахувати педагогічні умови означеної підготовки, зокрема: урахування якісного рівня наявної «вхідної» інформаційної культури особистості студента; більш ефективне використання набутих знань, вмінь та навичок, які представлені «вхідною» інформаційною культурою особистості; гармонійне поєднання індивідуальних і колективних форм навчальної діяльності, на основі застосування модульної організації змісту навчального матеріалу і програмних засобів сучасної інформатики; організація міждисциплінарної взаємодії упродовж всіх етапів навчально-педагогічної діяльності з реалізації завдань формування «базової» інформаційної культури особистості студента.

Критеріями визначення якості підготовленості викладачів вищої школи формувати інформаційну культуру особистості майбутнього фахівця зв'язку були взяті складники професійної компетентності: професійно важливі риси характеру, психофізіологічні якості знання, вміння, навички [2, с. 132]. Л. Лебедик у структурі професійної компетентності викладача вищої школи виділяє такі основні компоненти: мотиваційно-ціннісний; когнітивний (знання); система професійно важливих якостей; система здібностей викладача; афективний (здатність до емоційно-вольової регуляції поведінки, позитивне емоційно-оцінне ставлення до предмета (інформатики) і його важливості в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців); конативний (уміння, навички, педагогічна техніка, поведінка) [2, с. 132].

Підготовка викладачів вищої школи до формування інформаційної культури особистості майбутнього фахівця зв'язку із застосуванням навчання в мережі Інтернет, на думку автора, істотно відрізняється від традиційної підготовки, зважаючи на організованість, інтерактивну взаємодію студентів з викладачами, незалежність від розміщення суб'єктів у просторі і часі [2, с. 133]. Викладач вищої школи кожен та всі учасники навчання повинні мати комп'ютери і вихід у мережу. За допомогою мережі Інтернет можна ефективно засвоїти навчальні модулі, які містять електронні підручники, віртуальні лекції, семінари, практичні заняття, запитання для контролю і самоконтролю засвоєння знань, що формує інформаційну культуру особистості [2, с. 133; 9, с. 29–63; 11, с. 130–132; 19, с. 23–28].

Підготовка викладачів вищої школи через навчання в мережі забезпечує якісне виконання *функцій*, що формує інформаційну культуру особистості: інформаційної (розкриває зміст навчання, викладений у друкованій формі і за допомогою всіх можливих засобів мультимедіа); управління фаховою підготовкою студента (є засобом планування і реалізації фахової підготовки); стимулювання (підвищує зацікавленість студентів навчальним матеріалом, закріплює, стимулює можливостями його використання у професійній діяльності, сприяє виробленню навичок роботи з ресурсами Інтернет, додатковою літературою, довідниками тощо); вправ і самоконтролю (забезпечує міцне і стійке засвоєння знань і вмінь інформаційної культури, що досягається за допомогою повторень, вправ, систематизації, контролю і самоконтролю); раціоналізації (економить час і сили студентів і викладача у неконтактний і контактний періоди навчання); світоглядної функції (передбачає розвиток у студентів творчого мислення, наукового світогляду, культури професійної діяльності, цілісного ставлення до наукових знань і на

основі всього цього формування емоційно-мотиваційної сфери й інформаційної культури особистості) [2, с. 133–134].

На думку В. Стрельнікова, в освіті кожен з етапів розвитку комп'ютерних програм (систем) навчального призначення переважно визначався не дидактикою, а новими технічними можливостями комп'ютерів, які відігравали роль звичайних технічних засобів. За кордоном цей напрямок одержав назву Computer Assistant Learning. Тепер, з появою персональних комп'ютерів, є могутній імпульс для створення навчальних систем, що покликані навчати (у межах певної кількості навчального матеріалу) без допомоги людини. Це значить, що комп'ютерна система має виконувати функції управління навчальною діяльністю (Tutoring Systems) [11, с. 132].

Цікаву форму підготовки викладача вищої школи на курсах-тренінгах пропонує В. Стрельніков [17, с. 254], на яких викладач має засвоїти систему інтенсифікації навчання з допомогою комп'ютера. Ця система «поєднує» цифровий світ електронних комп'ютерних мереж з мозком людини – найбільш дивним «комп'ютером», який створила природа. Важливо створити середовище, в якому можливий запуск процесу адаптації професійних умінь і навичок до навантажень у електронному навчанні [17, с. 254–255].

У результаті авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів «у один момент» весь заклад освіти стає відповідним новому світові медіатехнологій, у якому вперше виростає нове «цифрове» покоління. Однак, це «не легкий і приємний спосіб, який гарантує отримання результатів з мінімальними зусиллями», а досить жорсткий вид тренінгу [17, с. 255]. Максимально ефективний тренінг професійно-педагогічних умінь і навичок автора кидає виклик будь-якому існуючому тренувальному методу.

Список використаної літератури

1. *Лебедик Л.* Багаторівнева система педагогічної підготовки викладачів економіки у країнах Європи. Тези Всеукраїнської наук.-практичної конф. «Проблеми забезпечення якості вищої освіти України в умовах інтеграції до Болонського процесу» (16-18 грудня 2009 р.). К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. С. 100–104.
2. *Лебедик Л.В.* Використання інформаційних технологій для забезпечення якості системи підготовки викладача вищої школи в умовах магістратури. *Інформаційні технології 2017* : зб. тез IV Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців, 18 трав. 2017 р., м. Київ / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; відповід. за вип. : М.М. Астаф'єва та ін. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. С. 132–134.
3. *Лебедик Л.В.* Дидактичні можливості електронних підручників. *Сучасна середня освіта: інновації, методологія, теорія, практика.* Тези доповідей на міжрегіональній науково-практичній конференції, 7 жовтня 2014 р. / За заг. ред. І. М. Бобер. Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2014. С. 171–173.
4. *Лебедик Л.В.* Моніторинг якості педагогічного професіоналізму магістрів економіки. Вища освіта України. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». Додаток 2 до №3, том III (28). 2011. С. 129–135.
5. *Лебедик Л.В.* Моніторинг якості системи підготовки викладача вищої школи. Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» : Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». К. : Гнозис, 2015. Додаток 1 до вип. 36, Том II (62). С. 465–473.
6. *Лебедик Л.В.* Моніторинг якості системи підготовки та підвищення кваліфікації викладачів вищої школи. Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти : збірник матеріалів II регіональної науково-практ. конф. (м. Тернопіль, Україна, 20 листопада 2018 року). / укладачі: Брик Р.С., Дідух Т.Г. Тернопіль, 2019. – С. 35–42.
7. *Лебедик Л.В.* Принципи вимірювання якості знань як результату навчання. Abstracts second international summer school «Educational measurement : teaching, research and practice». 18–25 September 2010, Foros (Crimea, Ukraine). Nizhyn, 2010. С. 36.

8. *Лебедик Л.В.* Сучасні наукові підходи до якості підготовки викладачів вищої школи в умовах магістратури. *Якість вищої освіти : сучасні тенденції та перспективи розвитку освітньої діяльності вищого навчального закладу : матеріали ХІ Міжнар. наук.-метод. конф. (м. Полтава, 18-19 лютого 2016 р.)*. Полтава : ПУЕТ, 2016. С. 200–203.
9. *Стрельніков В.Ю., Бритченко І.Г.* Сучасні технології навчання у вищій школі : модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МПК ПУЕТ. Полтава : ПУЕТ, 2013. 309 с.
10. *Стрельніков В.Ю.* Дослідження якості педагогічної практики магістрів спеціальності «Педагогіка вищої школи». *Якість вищої освіти : вдосконалення змісту та організації практичної підготовки студентів : матеріали ХІ Міжнар. наук.-метод. конф. (м. Полтава, 25–26 лютого 2015 р.)*. Полтава : ПУЕТ, 2015. С. 76–78.
11. *Стрельніков В.Ю.* Інформаційні технології в освіті дорослих. Новітні інноваційні освітні технології : проблеми, розвиток та досвід впровадження : матеріали ХХХVІІ міжвузівської наук.-метод. конф. (Полтава, 28-29 березня 2012 р.) : в 2 ч. Полтава : ПУЕТ, 2012. Ч. 2. С. 130–132.
12. *Стрельніков В.Ю.* Критерії якості освітнього середовища в педагогічній системі М.В. Остроградського. М.В. Остроградський видатний математик, механік і педагог. Матеріали міжнар. конф., присвяченої 200–річчю з дня народження М.В. Остроградського 26–27 вересня 2001 року. Полтава : ПДПУ ім. В. Г. Короленка, 2001. С. 154–156.
13. *Стрельніков В.Ю.* Критерії якості підготовки бакалаврів економіки. *Економіка, бізнес-адміністрування, право*. 2018. Вип. № 4(4). С. 301–308.
14. *Стрельніков В.Ю.* Критерії якості підготовки фахівців у закладах освіти. *Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти : збірник матеріалів ІІ регіональної науково-практ. конф. (м. Тернопіль, Україна, 20 листопада 2018 року)*. / укладачі : Брик Р.С., Дідух Т.Г. Тернопіль, 2019. С. 73–79.
15. *Стрельніков В.Ю.* Менеджмент якості підготовки магістрів спеціальності «Педагогіка вищої школи». *Менеджмент розвитку соціально-економічних систем у новій економіці : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 14 15 травня 2015 р.)*. Полтава : ПУЕТ, 2015. С. 194–197.
16. *Стрельніков В.Ю.* Педагогічна діагностика якості підготовки майбутніх фахівців : *Морские технологии : проблемы и решения – 2014 : Материалы Всеукр. научно-практич. конф. Керчь : Керченский государственный морской технологический университет, 2014. С. 210–220.*
17. *Стрельніков В.Ю.* Підготовка викладачів на курсах підвищення кваліфікації до впровадження системи електронного навчання. *Інформаційні технології 2017 : зб. тез ІV Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців, 18 трав. 2017 р., м. Київ / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; відповід. за вип. : М.М. Астаф'єва та ін. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. С. 254–256.*
18. *Стрельніков В.Ю.* Показники якості дидактичної системи згідно з вимогами ISO 9001. Матеріали ХХХІІ міжнар. наук.-метод. конф. «Якість вищої освіти : інтерактивні методи спільної навчальної діяльності викладачів і студентів», 29–30 березня 2007 року. Полтава : ПУЕТ, 2007. С. 154–155.
19. *Стрельніков В.Ю.* Проблеми та перспективи формування професійної компетентності майбутніх фахівців із документознавства та інформаційної діяльності. *Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації : матеріали ІІІ Всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 22 листопада 2018 р.* / редкол. : І. Г. Перерерій, О. Є. Гомотюк та ін. Полтава : ПолтНТУ, 2018. С. 23–28.
20. *Стрельніков В.Ю.* Проектування вчителем інтерактивних технологій навчання на основі електронних освітніх ресурсів. *Фізико-математична освіта : науковий журнал, 2017. Вип. 4(14). С. 349–352.*
21. *Стрельніков В.Ю.* Проектування інтерактивних технологій навчання дорослих. Підвищення якості освіти і розвиток професіоналізму в умовах сучасних соціально-економічних змін : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Україна – Болгарія, 19–28 вересня 2012 року. Черкаси : ПП Чабаненко, 2012. С. 211–217.
22. *Стрельніков В.Ю.* Система якості підготовки бакалаврів економіки за міжнародними стандартами ISO 9001:2008. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Філософія. Політологія». Вип. 94-96. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. С. 151–156.